

**Deputat în Parlamentul
Republicii Moldova**

**Biroul Permanent
Parlamentul Republicii Moldova**

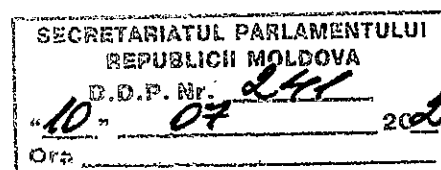
În conformitate cu articolul 73 din Constituția Republicii Moldova și articolul 47 din Regulamentul Parlamentului, se înaintează cu titlu de inițiativă legislativă proiectul de lege cu privire la exercitarea profesiei de psiholog.

Anexă:

- 1. Proiectul de lege;*
- 2. Nota informativă.*

Deputat

Prucel
Liliana Gheorghe

LEGE

cu privire la exercitarea profesiei de psiholog

Parlamentul adoptă prezenta organică.

Capitolul I

DISPOZIȚII GENERALE

Articolul 1. Obiectul și domeniul de reglementare

(1) Prezenta lege reglementează:

- a) principiile, condițiile organizatorice și formele de exercitare a profesiei de psiholog;
- b) cerințele față de persoana care exercită profesia de psiholog;
- c) drepturile, obligațiile și responsabilitățile generale pentru exercitarea profesiei de psiholog;
- d) înființarea, modul de organizare și funcționare a Colegiului Național al Psihologilor din Republica Moldova, în continuare- Colegiul Național.

Articolul 2. Sfera de aplicare

(1) Prezenta lege se aplică:

- a) cetățenilor Republicii Moldova, precum și cetățenilor străini și apatrizi, care locuiesc pe teritoriul Republicii Moldova;
- b) persoanelor juridice, indiferent de forma juridică de organizare și de tipul de proprietate, cu domiciliul/sediul în Republica Moldova.

Articolul 3. Cadrul juridic al activității psihologului

(1) Activitatea de psiholog se desfășoară cu respectarea prevederilor Constituției Republicii Moldova, a prezentei legi și alte acte normative, precum și în corespundere cu tratatele internaționale la care Republica Moldova este parte.

(2) În cazul neconcordanței între tratatul internațional, la care Republica Moldova este parte, și prevederile actelor normative interne se aplică normele tratatului internațional.

Articolul 4. Principiile de bază în activitatea psihologului

În exercitarea actului profesional psihologul se bazează pe următoarele principii :

- a) principiul competenței, specializării și integrității profesionale;
- b) principiul responsabilității științifice și profesionale, în corespundere cu abordarea de a "nu dăuna";
- c) principiul independenței, nediscriminării, imparțialității profesionale și liberei concurențe;
- d) principiul umanismului, asigurării demnității și respectului pentru ființe;
- e) principiul respectării drepturilor și libertăților fundamentale ale omului;
- f) principiul informării și obținerii consimțământului prealabil;
- g) principiul confidențialității și păstrării secretului profesional;
- h) principiul profesionalismului.

Articolul 5. Noțiuni principale

În sensul prezentei legi, următoarele noțiuni semnifică:

asistență psihologică - sistem de interacțiuni profesionale în baza principiilor psihologice, cunoștințelor, modelelor și metodelor psihologice,

aplicate într-un mod etic și științific pentru a promova dezvoltarea, bunăstarea și eficiența indivizilor, grupurilor, organizațiilor și societății, inclusiv, totalitatea demersurilor desfășurate în vederea asigurării capacității optime de funcționare a individului, familiei sau grupului social din punct de vedere al factorilor psihologici, sociali și comportamentali ;

atestat de liberă practică - act juridic, care confirmă calificarea persoanei de a activa cu drept de liberă practică în una din specializările psihologice, eliberat în condițiile legii;

beneficiar de asistență psihologică – persoana sau un grup de persoane care beneficiază de serviciile unui psiholog;

competență profesională - capacitatea de a realiza activitățile profesionale cerute, potrivit specialității de competență atestate la nivelul treptei de specializare obținute;

practică supravegheată ca psiholog - activitate de asistență psihologică realizată de către un psiholog în curs de formare, cu supravegherea directă de către un supervizor;

psiholog cu drept de liberă practică - psihologul care deține cel puțin un atestat de liberă practică, eliberat de către Colegiul Național;

psihoterapie - intervenție psihologică asupra persoanei, realizată de către psihologi sau medici psihiatri prin mijloace și metodologii specifice ce țin de un cadru clinic și teoretic și care urmărește diminuarea sau înlăturarea unor simptome sau comportamente maladaptive și restructurarea personalității;

raport de evaluare psihologică - rezultatul final al activității psihologului, care vizează descrierea și evaluarea particularităților individuale ale personalității beneficiarului de servicii de asistență psihologică, realizat cu scopul aprecierii stării actuale, a prognosticului dezvoltării ulterioare și elaborării de recomandări care sunt determinate de scopul evaluării;

servicii de asistență psihologică - servicii furnizate în sistemele public, privat, în regim salarial sau cu drept de liberă practică, de un psiholog în mod autonom sau sub îndrumarea sau supervizarea unui psiholog calificat;

specializare - competență și experiență ale psihologului în unul sau mai multe domenii ale psihologiei, obținute urmare a formării profesionale;

supervizare - activitate de formare profesională continuă, specifică profesiei de psiholog, prin care un supervisor oferă sprijin, ajutor și schimb de experiență și cunoștințe altui psiholog, pentru a-i favoriza dezvoltarea profesională și achiziția de competențe sau cunoștințe, prin care se asigură managementul calității actului psihologic și psihoterapeutic;

supervisor - psiholog calificat, care are cel puțin 5 ani de experiență demonstrabilă ca psiholog specialist sau o experiență echivalentă calificată de către Colegiul Național în una sau mai multe specializări și care este responsabil pentru dobândirea și evaluarea competenței profesionale de către psihologii în curs de formare sau în cadrul atestării profesionale la specializările respective;

furnizori de formare profesională în domeniul psihologiei - entități sau organizații specializate în oferirea instruirii inițiale și continuă a psihologilor, în baza unor programe de formare profesională autorizate și acreditate de către Agenția Națională de Asigurare a Calității în Educație și Cercetare;

furnizori de metode și tehnici de evaluare - entități sau organizații specializate, acreditate de Colegiul Național, în oferirea instruirii specializate în utilizarea metodelor și tehnicilor de evaluare și asistență psihologică.

Articolul 6. Asistența psihologică garantată de stat

(1) Persoanele fizice sunt în drept să beneficieze, în modul stabilit de lege, de asistență psihologică garantată de stat, în bază de acord al părților.

(2) Statul garantează asistență psihologică persoanelor în condițiile prezentei legi pentru:

a) copiii cu probleme de incluziune școlară și a celor în situație de risc;

- b) tinerii de 10-24 ani cu scopul integrării sociale a acestora;
- c) copiii și adulții beneficiari ai serviciilor sociale, medicale, comunitare;
- d) copiii și adulții victime ale infracțiunilor;
- e) sinistrații și victimele în situații excepționale.

(3) Asistența psihologică garantată de stat poate fi asigurată prin prestarea asistenței psihologice în cadrul serviciilor publice, subcontractarea serviciilor de asistență psihologică de la prestatorii de servicii psihologice privați în regim salarial sau cu drept de liberă practică.

(4) Serviciile psihologice garantate de stat sunt solicitate direct de către beneficiar ori de către o altă persoană fizică sau juridică, în condițiile legii.

(5) Autoritățile publice centrale și locale, în corespundere cu funcțiile și domeniile de activitate, în coordonare cu Colegiul Național, exercită următoarele atribuții în domeniul reglementării profesiei de psiholog în sectoarele corespunzătoare:

- a) asigură și monitorizează implementarea documentelor de politici din domeniul psihologiei;
- b) asigură, prin intermediul structurilor specializate, procesul de asistență psihologică garantată de stat beneficiarilor;
- c) asigură procesul de instruire continuă a psihologilor din cadrul structurilor subordonate.

Capitolul II

EXERCITAREA PROFESIEI DE PSIHOLOG

Articolul 7. Profesia de psiholog

(1) Profesia de psiholog poate fi exercitată de persoana care îndeplinește următoarele condiții:

- a) este cetățean al Republicii Moldova, are domiciliul sau dreptul de ședere în Republica Moldova;

b) este cetățean străin și apatrid în condițiile prezentei legi, pe bază de reciprocitate, stabilită prin tratatele internaționale la care Republica Moldova este parte, în regim de servicii prestate cu caracter temporar;

c) a absolvit o instituție de învățământ superior de specialitate, cu diplomă de licență în psihologie sau în condițiile alineatului (2) din prezentul articol, eliberate conform legislației Republicii Moldova sau obținute într-un alt stat, recunoscute și echivalate în condițiile stabilite de Codul Educației al Republicii Moldova, nr.152/2014;

d) își perfecționează pe parcursul întregii sale activități profesionale, cunoștințele teoretice și deprinderile practice conform regulamentelor elaborate și aprobate de Colegiul Național, utilizând în acest scop toate posibilitățile accesibile;

e) nu cade sub incidența restricțiilor și incompatibilităților prevăzute de prezenta lege.

(2) În sensul prezentei legi sunt îndeplinite condițiile de formare profesională pentru exercitarea profesiei de psiholog, dacă persoana este titularul:

a) diplomei de studii superioare de licență în psihologie sau ai unui act echivalent de studii, recunoscut de structura abilitată pentru recunoașterea și echivalarea actelor de studii și a calificărilor;

b) diplomei de studii superioare emisă până în anul 1993, inclusiv, de către instituțiile de învățământ superior, diplomă care atestă absolvirea unei facultăți din domeniul științelor socio-umane, dacă titularul a desfășurat în baza acesteia activități specifice de psiholog pe o perioadă cumulată de cel puțin 10 ani.

Articolul 8. Genurile de servicii de asistență psihologică

(1) Psihologii acordă următoarele genuri de servicii de asistență psihologică :

a) evaluarea și diagnosticul psihologic;

- b) intervenția cu indivizi și grupuri, care include psihoterapie, consiliere psihologică, intervenție psihologică în criză și psihoprofilaxie;
- c) orientare și ghidare în carieră, consiliere vocațională;
- d) activități de dezvoltare și formare, inclusiv activitate didactică;
- e) activități de intervizare și supervizare profesională;
- f) cercetare;
- g) expertiză psihologică judiciară.

(2) Psihologii elaborează rapoarte de evaluare psihologică în condițiile legii, la solicitarea beneficiarilor/reprezentantului legal de asistență psihologică și a autorităților responsabile.

(3) Rezultatele evaluărilor psihologice pot fi prezentate unei terțe persoane numai cu acordul beneficiarului de asistență psihologică sau al reprezentantului legal.

(4) În situațiile în care psihologul este obligat, potrivit legii, să prezinte raportul de evaluare psihologică, acordul beneficiarului de asistență psihologică/reprezentantului legal nu este obligatoriu.

Articolul 9. Modul de exercitare a profesiei de psiholog

(1) Exercițarea profesiei de psiholog se desfășoară:

- a) în sistemul public, în care psihologii au, după caz, statut de funcționar public, de funcționar public cu statut special, cadru didactic și alte funcții, și activează în baza prevederilor legilor speciale, regulamentelor sau statutelor instituțiilor respective și a prezentei legi;
- b) în sistemul privat, în regim salarial, în corespundere cu actele normative ale sectorului în care activează și în condițiile prezentei legi;
- c) în sistemul privat, cu drept de liberă practică, în condițiile prezentei legi.

(2) Exercițarea profesiei de psiholog poate fi realizată concomitent în sectorul public și în sectorul privat.

(3) Psihologul trebuie să aplice semnătura pe toate actele și documentele eliberate sau atestate în legătură cu exercițarea profesiei, însoțită de numele și prenumele psihologului, codul de înregistrare în Registrul unic al psihologilor, specializarea și forma de atestare.

Articolul 10. Atestarea profesională a psihologilor

(1) Pentru menținerea calificării și ridicarea nivelului de pregătire și de responsabilitate profesională, psihologii sunt supuși atestării cu o periodicitate de cel puțin 5 ani, în vederea stabilirii gradului de calificare sau atestării de liberă practică.

(2) Atestarea profesională a psihologilor din sistemul public se realizează în baza reglementărilor sectoriale.

(3) Atestarea profesională a psihologilor din sistemul privat se realizează de către Colegiul Național în cadrul comisiilor specializate, în baza *Standardelor generale privind atestarea psihologilor*.

(4) Atestarea profesională a psihologilor se face în corespundere cu una din următoarele specializări:

- a) evaluare și diagnostic;
- b) psihologie clinică;
- c) consiliere psihologică;
- d) psihoterapie;
- e) psihologia muncii și organizațională;
- f) psihologia transporturilor;
- g) psihologie educațională, consiliere școlară și vocațională;
- h) psihopedagogie specială;

- i) psihologie aplicată în domeniul apărării și securității naționale;
- j) psihologie judiciară;
- k) alte domenii validate științific.

(5) În exercitarea profesiei de psiholog sunt recunoscute trei trepte de specializare:

- a) psiholog practicant;
- b) psiholog specialist;
- c) psiholog principal.

(6) Psihologul la treapta de specializare de *psiholog practicant* va întruni următoarele condiții:

- a) deținerea diplomei de licență în psihologie sau a unei diplome asimilate conform legii;
- b) desfășurarea activității în specialitățile: consiliere psihologică, psihologie educațională, consiliere școlară și vocațională.

(7) Psihologul la treapta de specializare *psiholog specialist* va întruni următoarele condiții:

- a) deținerea diplomei de licență în psihologie sau a unei diplome asimilate conform legii și a diplomei de master în psihologie sau a titlului de doctor în psihologie;
- b) pentru specialitatea de psihoterapie se adaugă cerința parcurgerii unui program de formare profesională de lungă durată, în corespundere cu Standardele generale privind atestarea psihologilor, aprobate de Colegiul Național.

(8) Psihologul la treapta de specializare de *psiholog principal* va întruni următoarele condiții:

- a) deținerea diplomei de licență în psihologie sau a unei diplome asimilate conform legii și a diplomei de master în psihologie sau a titlului de doctor în psihologie;

- b) minimum 5 ani de experiență demonstrabilă ca psiholog specialist;
- c) întrunirea numărului minimal de credite prevăzut de *Standardele generale privind atestarea psihologilor*;
- d) promovarea interviului bazat pe portofoliu.

(9) Psihologii la treapta de specializare de *psiholog practicant* și *psiholog specialist* desfășoară practică supravegheată, conform standardelor aprobate de Colegiul Național.

(10) Criteriile de atribuire a treptelor de specializare sunt aprobate de Colegiul Național și se aplică în sectorul public și privat.

Articolul 11. Formarea profesională continuă a psihologului

(1) Formarea profesională continuă a psihologilor se realizează prin programe de perfecționare, specializare și recalificare, în conformitate cu legislația.

(2) Formarea profesională continuă a psihologilor, cu scopul dezvoltării competențelor profesionale, este obligatorie pe parcursul întregii activități profesionale și servește temei pentru evaluare în vederea atestării psihologului.

(3) În condițiile Codului muncii angajatorii au obligația de a sprijini financiar și administrativ procesul de formare profesională continuă a psihologilor.

(4) Formarea profesională continuă a psihologilor cu scopul recalificării poate fi în unul sau mai multe domenii de specializare conform art. 10 alin. (4) sau alte domenii validate științific.

(5) Formarea profesională continuă a psihologilor cu scopul specializării și recalificării este ulterioară formării profesionale inițiale, care asigură psihologilor dezvoltarea competențelor profesionale deja deținute sau dobândirea de noi competențe profesionale.

(6) Formarea profesională continuă a psihologilor se poate realiza în condițiile prevăzute de prezenta lege, de către instituții de învățământ superior și/sau în instituții de formare profesională continuă, de alți furnizori de formare

profesională, în baza unor programe de formare profesională autorizate și acreditate de către Agenția Națională de Asigurare a Calității în Educație și Cercetare, la recomandarea Colegiului Național sau de către instituții acreditate în Uniunea Europeană și Spațiul Economic European sau alte state cu care Republica Moldova are încheiate acorduri bilaterale în domeniu.

(7) Furnizorii de formare profesională continuă în domeniul psihologiei sunt înregistrați în Registrul furnizorilor de formare profesională pentru psihologi, gestionat de Colegiul Național.

(8) Furnizorii de metode și tehnici de evaluare și asistență psihologică pot realiza activități de inițiere, calificare și specializare în utilizarea metodelor și tehnicilor de evaluare și asistență psihologică, cu avizarea Colegiului Național.

(9) În cadrul formării profesionale continue a psihologilor funcționează un sistem de credite specifice profesiei de psiholog, iar pe baza cumulării acestora se poate atesta dobândirea de competențe profesionale noi.

(10) Condițiile, modalitatea și procedura de derulare a supervizării, activitatea de formare profesională continuă specifică profesiei de psiholog, sunt stabilite de Colegiul Național.

Articolul 12. Drepturile și obligațiile psihologului

(1) Psihologul, care își desfășoară activitate profesională în condițiile prezentei legi, are următoarele drepturi:

a) să exercite profesia în modurile de exercitare a profesiei de psiholog prevăzute de lege;

b) să-i fie recunoscut statutul profesional de către autoritățile și instituțiile publice;

c) să-i fie respectată independența profesională, să aleagă liber abordările științifice, formele, metodele și genurile asistenței psihologice, validate științific, respectând condițiile prezentei legi;

d) să informeze publicul larg cu privire la exercitarea activității sale, cu respectarea principiului confidențialității, protejând imaginea beneficiarilor de asistență psihologică;

e) să înceteze furnizarea serviciilor de asistență psihologică în baza contractului de furnizare a serviciilor de asistență psihologică, dacă apreciază că serviciile furnizate nu sunt în interesul beneficiarului sau nu-i aduc nici un beneficiu la starea psiho-emoțională ori la obiectivele urmărite;

f) să refuze furnizarea serviciilor, atunci când este agresat ori defăimat de către beneficiarul de asistență psihologică;

g) să i se repare prejudiciul cauzat prin vătămare a sănătății în legătură cu activitatea profesională;

h) să fondeze și să se afilieze în asociații profesionale naționale și/sau internaționale;

i) să fie membru al Colegiului Național;

j) să sesizeze Colegiul Național atunci când consideră că îi sunt încălcate independența profesională și statutul profesional, îi sunt încălcate drepturile prin acțiunile altor psihologi sau prin acțiunile autorităților publice.

(2) Psihologii cu statut de liberă practică au dreptul să stabilească tarife în funcție de complexitatea serviciilor prestate și de calificare, în limitele stabilite de Colegiul Național.

(3) Psihologul care își desfășoară activitatea profesională în condițiile prezentei legi are următoarele obligații:

a) să respecte drepturile și interesele legitime ale beneficiarului de asistență psihologică;

b) să acționeze în toate situațiile profesionale cu respect față de ființa umană, fără discriminare, cu angajament și profesionalism față de beneficiarul serviciilor de asistență psihologică;

c) să practice profesia conform specializărilor dobândite;

d) să respecte *Codul deontologic al psihologului*, aprobat de Colegiul Național;

e) să-și perfecționeze în permanență cunoștințele profesionale;

f) să păstreze confidențialitatea și să nu divulge informații legate de beneficiarul de asistență psihologică sau informații aflate în timpul exercitării profesiei, fără acordul ori solicitarea beneficiarului de asistență psihologică sau a reprezentantului legal în cazul copiilor;

g) prin derogare de la art. 4, lit. g) păstrarea secretului profesional nu mai subzistă în cazul în care se impune întreprinderea măsurilor de protecție în cazuri de violență, alte cazuri în care persoanele sunt în pericol iminent sau pentru a preîntâmpina săvârșirea unei infracțiuni prevăzute de legea penală;

h) să protejeze imaginea beneficiarului de servicii de asistență psihologică, inclusiv după moartea acestuia;

i) să informeze beneficiarul de servicii de asistență psihologică despre scopul asistenței psihologice, modul în care se vor furniza serviciile, existența unor eventuale etape de intervenție psihologică, drepturile beneficiarului de servicii de asistență psihologică;

j) să se înregistreze în Registrul unic al Psihologilor în Republica Moldova.

Articolul 13. Drepturile beneficiarilor asistentei psihologice

(1) Serviciile de asistență psihologică se furnizează în temeiul unei adresări personale (verbale, în scris, inclusiv prin utilizarea tehnologiilor informaționale și de comunicare) a beneficiarului în următoarele condiții:

a) exprimarea consimțământului informat și prealabil cu privire la acceptul serviciilor de asistență psihologică sau respectiv al reprezentantului legal ori judecătoresc;

b) consimțământul în formă scrisă este obligatoriu în cazul în care beneficiarul participă în cadrul unui proces de cercetare științifică;

c) nu este necesar acordul reprezentanților legali pentru asistența psihologică a copiilor în cazurile când copiii sunt victime și/sau potențiale victime ale violenței, neglijării, exploatării și traficului; aflării copilului într-o situație de criză psihologică sau anturaj cu pericol iminent; atunci când copilul apelează pentru asistență psihologică, în mod anonim, la o linie telefonică.

(2) Beneficiarul serviciilor de asistență psihologică are următoarele drepturi:

- a) să fie respectat ca persoană umană și să nu fie discriminat;
- b) să fie informat despre scopul asistenței psihologice, modul în care se vor furniza serviciile, existența unor eventuale etape de asistență psihologică, drepturile beneficiarului de servicii de asistență psihologică;
- c) să fie informat cu privire la statutul juridic al furnizorului de servicii psihologice, inclusiv titlul, specialitățile și competențele cu care exercită profesia;
- d) să refuze asistența psihologică la orice etapă de acordare a acesteia;
- e) să-i fie folosite informațiile legate de viața privată exclusiv în scopul pentru care sunt furnizate serviciile psihologice, cu excepția cazurilor în care este în pericol viața beneficiarului sau terților, despre care se comunică în procesul de furnizare a serviciilor de asistență psihologică;
- f) să-i fie protejată imaginea, inclusiv după moartea sa.

Articolul 14. Activități incompatibile cu profesia de psiholog

(1) Exercițarea profesiei de psiholog este incompatibilă cu:

- a) orice activitate sau ocupație care diminuează sau aduce prejudicii demnității profesionale și încalcă normele *Codului deontologic al psihologului* aprobat de Colegiul Național;
- b) folosirea cunoștințelor psihologice în defavoarea sănătății mintale a beneficiarilor sau cu scop ilegal.

(2) Nu poate exercita profesia de psiholog:

- a) persoana care a fost condamnată pentru săvârșirea cu intenție a unei infracțiuni, în împrejurări legate de exercitarea profesiei de psiholog;
- b) persoana căreia i s-a aplicat pedeapsa interdicției de a exercita profesia de psiholog, pe durată stabilită prin hotărâre judecătorească definitivă;
- c) persoana în privința căreia este instituită o măsură de ocrotire judiciară;
- d) persoana care nu deține studii conform prevederilor art. 7 a prezentei legi;
- e) persoana care manifestă comportament sau practică activități incompatibile cu normele *Codului deontologic al psihologului*.

Articolul 15. Registrul unic al psihologilor

- (1) Registrul unic al psihologilor este resursă informațională specializată, care asigură evidența sistematizată a datelor privind psihologii care prestează servicii de asistență psihologică în cadrul sistemului public, sistemului privat în regim salarial, precum și a psihologilor cu drept de liberă practică.
- (2) Înregistrarea psihologilor este suspendată sau eliminată din Registrul unic al psihologilor în următoarele cazuri:
 - a) la cererea titularului;
 - b) atunci când o instanță de drept sau Colegiul Național a impus o sentință sau măsură disciplinară împotriva titularului, care interzice acestuia să-și exercite profesia de psiholog;
 - c) la retragerea sau suspendarea de către Colegiul Național a atestatului de liberă practică.
- (3) Registrul unic al psihologilor este gestionat în baza Regulamentului privind Registrul unic al psihologilor, aprobat de către Colegiul Național.
- (4) Registrul unic al psihologilor este un document public, fiind actualizat permanent și pus la dispoziția beneficiarilor de asistență psihologică prin intermediul mijloacelor electronice, de către Colegiul Național.
- (5) Registrul unic al psihologilor este ținut în limba română.

Capitolul III

ACTIVITATEA PSIHOLOGULUI DE LIBERĂ PRACTICĂ

Articolul 16. Dobândirea dreptului de liberă practică

- (1) Dreptul de liberă practică implică exercitarea activităților prevăzute la art. 8 și asumarea deplină a răspunderii pentru calitatea actului profesional în raport cu beneficiarii serviciilor de asistență psihologică și cu respectarea prevederilor prezentei legi.
- (2) Dreptul de a exercita profesia de psiholog de liberă practică se dobândește prin acordarea atestatului de liberă practică de către Colegiul Național.
- (3) Atestatul de liberă practică este un act juridic care confirmă calificarea persoanei de a activa cu drept de liberă practică, eliberat în condițiile legii.
- (4) Persoana care a dobândit atestatul de liberă practică este înregistrată ca membru al Colegiului Național.
- (5) Atestatul de liberă practică se poate obține în baza:
 - a) formării profesionale, în condițiile art. 7 din prezenta lege;
 - b) experienței profesionale în domeniul psihologiei dovedite;
 - c) practicii supravegheate ca psiholog-practician dovedite.
- (6) Cerințele pentru atestarea dreptului de liberă practică sunt stabilite prin *Standardele generale privind atestarea psihologilor*, aprobate de către Colegiul Național și sunt echivalente pentru psihologii aflați pe aceeași treaptă în diferite specialități.
- (7) Pentru a fi atestat ca psiholog de liberă practică persoanele aflate în situația prevăzută în art.7 alin. (2) lit. b), trebuie să demonstreze prin documente legalizate experiența profesională în domeniul psihologiei pe o perioadă cumulată de cel puțin 10 ani.
- (8) Cererea pentru obținerea atestatului de liberă practică se face prin:

- a) prezentarea de către solicitant a dosarului pentru obținerea atestatului de liberă practică, întocmit în conformitate cu Procedura de atestare, acreditare și certificare, aprobate de Colegiul Național;
 - b) prezentarea documentelor justificative în conformitate cu specializarea la care aplică.
- (9) Atestatul de liberă practică se obține pentru una sau mai multe specializări conform art.10 alin (4).
- (10) Competența în specialitatea psihoterapie poate fi dobândită și de absolvenți ai facultății de medicină generală la specialitatea psihiatrie.
- (11) Dreptul de liberă practică este supus atestării o dată la 5 ani, conform reglementărilor Colegiului Național.
- (12) Specializările și treptele de specializare pot fi revizuite la cerere, după minimum un an.
- (13) Prestarea de servicii de asistență psihologică în alte specializări decât cele pentru care psihologii au fost atestați constituie abatere disciplinară și se sancționează conform prevederilor art. 33 și 34.

Articolul 17. Suspendarea și încetarea dreptului de liberă practică

- (1) Dreptul de liberă practică se suspendă:
- a) temporar, la cererea persoanei înscrise;
 - b) după 12 luni de neplată, fără justificare, a cotizației anuale către Colegiul Național;
 - c) cu titlu de sancțiune disciplinară, pe toată durata sancțiunii;
 - d) pe perioada privării dreptului de a profesa, dispusă prin hotărâre judecătorească definitivă.
- (2) Dreptul de liberă practică încetează:
- a) prin renunțarea în scris la exercițiul dreptului de liberă practică;

b) dacă persoana înscrisă a fost condamnată pentru o faptă prevăzută de lege, în legătură cu exercitarea dreptului de liberă practică sau dacă i s-a aplicat pedeapsa complementară a interzicerii dreptului de a exercita profesia de psiholog printr-o hotărâre judecătorească definitivă.

(3) Încetarea dreptului de liberă practică atrage radierea din Registrul unic al psihologilor pentru această formă de activitate.

Capitolul IV.

FORME DE ORGANIZARE A ACTIVITĂȚII DE PSIHOLOG CU DREPT DE LIBERĂ PRACTICĂ

Articolul 18. Formele de organizare a activității

(1) Psihologii cu drept de liberă practică pot desfășura activitatea de psiholog în următoarele forme de organizare :

- a) cabinet individual;
- b) cabinet asociat;
- c) societate profesională.

(2) Psihologul de liberă practică poate fi fondator al unei sau mai multor forme de organizare a activității profesionale .

(3) Fiecare formă de organizare a activității de psiholog de liberă practică furnizează servicii în strictă conformitate cu atestatul de liberă practică al psihologului, al psihologului care își desfășoară activitatea în cadrul cabinetului asociat sau a societății profesionale de psihologie.

(4) Orice formă de organizare a activității de psiholog de liberă practică poate încheia acorduri de colaborare cu experți sau alți specialiști pentru realizarea obiectivelor în prestarea serviciilor de asistență psihologică.

(5) Evidența cabinetelor individuale, cabinetelor asociate și ale societăților profesionale se realizează de Colegiul Național.

(6) Formele de organizare a profesiei de psiholog de liberă practică se efectuează în conformitate cu prezenta lege și alte acte normative care reglementează activitatea psihologului.

(7) Formele de organizare a profesiei de psiholog se individualizează, după cum urmează:

a) în cazul cabinetului individual - numele psihologului titular urmat de sintagma „cabinet de psihologie”;

b) în cazul cabinetului asociat - numele a cel puțin unui titular urmat de sintagma „cabinet asociat”;

c) în cazul societății profesionale - o denumire care să o individualizeze în raport cu alți furnizori de acest tip de servicii și care va fi avizată de către Colegiul Național, anterior încheierii actului de constituire a societății.

(8) Titularul formei de organizare poate schimba oricând forma de exercitare a profesiei cu înregistrarea corespunzătoare a modificărilor de rigoare la Colegiul Național.

Articolul 19. Cabinetul individual

(1) Cabinetul individual este fondat de un singur psiholog, titular al cabinetului.

(2) Cabinetul individual activează și se prezintă în raporturile juridice sub forma de organizare juridică de întreprindere individuală.

(3) În cadrul cabinetului individual își desfășoară activitatea titularul sau împreună cu personal administrativ sau de specialitate.

Articolul 20. Cabinet asociat

(1) Cabinetul asociat este fondat de doi și mai mulți titulari ai atestatului de liberă practică. Psihologii își exercită profesia de sine stătător.

- (2) Asocierea între mai mulți titulari ai atestatului de liberă practică se stabilește prin contractul între părți, iar activitatea profesională se desfășoară cu caracter personal de fiecare titular, drepturile și obligațiile neputând fi cedate.
- (3) În baza contractului între părți, cabinetele asociate își pot justifica față de autoritățile fiscale împărțirea costurilor administrative și refacturarea.
- (4) Cabinetul asociat activează și se prezintă în raporturile juridice sub forma de organizare juridică de societate în nume colectiv.
- (5) În cadrul cabinetului asociat își desfășoară activitatea titularii sau împreună cu personal administrativ sau de specialitate.

Articolul 21. Societate profesională

- (1) Societatea profesională este persoană juridică și este supusă regimului transparenței fiscale. Plata impozitului pe venit se face prin intermediul societății profesionale de către fiecare titular care activează în cadrul societății, pentru venitul propriu.
- (2) Societatea profesională dispune de conturi în bancă și are dreptul să dețină stampilă.
- (3) Societatea profesională se prezintă în raporturile juridice sub forma de organizare juridică de societate cu răspundere limitată.
- (4) Raporturile dintre psihologii din cadrul unei societăți profesionale sunt reglementate în bază de contract.
- (5) Societatea profesională este condusă de un psiholog ales de membrii societății.

Capitolul V

ORGANIZAREA ȘI FUNCȚIONAREA COLEGIULUI NAȚIONAL AL PSIHOLOGILOR DIN REPUBLICA MOLDOVA

Articolul 22. Fondarea Colegiului Național al psihologilor din Republica Moldova

(1) Colegiul Național al psihologilor din Republica Moldova, în continuare Colegiul Național, se organizează și funcționează ca asociație profesională, apolitică, autonomă și independentă, cu patrimoniu și buget propriu;

(2) Colegiul Național reprezintă, promovează și apără drepturile și interesele profesiei de psiholog, prestigiul acesteia pe plan național și internațional;

(3) Colegiul Național este creat și își desfășoară activitatea pe tot teritoriul Republicii Moldova în conformitate cu Constituția Republicii Moldova, Codul Civil al Republicii Moldova, Regulamentul de organizare și funcționare internă și alte acte normative.

(4) Colegiul Național este personalitate juridică, dispune de toate drepturile și obligațiile care sunt atribuite de lege unor astfel categorii de persoane juridice.

(5) Colegiul Național dispune de patrimoniu distinct și poate avea în proprietate orice bunuri, cu excepția celor interzise de lege;

(6) Membrii Colegiului Național nu-și păstrează drepturile asupra bunurilor transmise Colegiului Național în proprietate, nici asupra cotizațiilor de membru. Ei nu răspund pentru obligațiile Colegiului, iar acesta nu răspunde pentru obligațiile membrilor săi.

(7) Colegiul Național al psihologilor din Republica Moldova este în drept să își stabilească structura internă, scopurile și activitățile proprii, în condițiile legii.

(8) Colegiul Național al psihologilor din Republica Moldova are trei filiale teritoriale fără personalitate juridică, pentru zonele Nord, Centru și Sud ale Republicii Moldova, fiind localizate în municipiile Bălți, Chișinău și Cahul, conform arondării stabilite de Colegiul Național.

(9) Modul de organizare a filialelor Colegiului Național este stabilit prin Regulamentul de funcționare internă a Colegiului Național.

Articolul 23. Scopul și atribuțiile Colegiului Național

(1) Colegiul Național are următoarele atribuții:

- a) aprobă Codul de deontologie al psihologilor;
- b) aprobă standardele de calitate ale serviciilor de asistență psihologică;
- c) aprobă standardele generale privind atestarea psihologilor;
- d) aprobă procedura de atestare, acreditare și certificare a psihologilor cu drept de liberă practică;
- e) aprobă condițiile de acordare a dreptului de supervizare pentru psihologii specialiști și principali;
- f) aprobă procedura de recunoaștere și de acreditare a furnizorilor de formare profesională în domeniul psihologiei;
- g) atestă, suspendă și retrage dreptul de liberă practică al psihologilor, stabilește condițiile de organizare și funcționare a formelor de exercitare a profesiei de psiholog de liberă practică;
- h) duce evidența cabinetelor individuale, cabinetelor asociate și ale societăților profesionale de psihologie;
- i) gestionează Registrul unic al psihologilor;
- j) aprobă norme de validare a metodelor și tehnicilor de evaluare și asistență psihologică, eliberează avizul pentru metodele și tehnicile de evaluare și asistență psihologică validate în Republica Moldova;
- k) controlează modul în care angajatorii respectă independența profesională a psihologului angajat cu statut de salariat.

(2) Colegiul Național desfășoară următoarele activități:

- a) desfășoară activități științifice și de instruire;
- b) difuzează liber informații prin orice forme neinterzise de lege;
- c) solicită și primește mijloace financiare și materiale din țară sau de peste hotare, inclusiv fonduri publice;

d) finanțează programe, în țară și în străinătate, prin acordarea de granturi, burse, ajutoare materiale și financiare;

e) reprezintă și apără interesele legitime ale membrilor săi în fața autorităților publice, în condițiile legii ;

f) beneficiază de mecanismul de desemnare procentuală;

g) creează întreprinderi și alte organizații cu drept de persoană juridică;

h) se bucură de alte drepturi acordate de legislația în vigoare.

(3) Colegiul Național este consultat de către autoritățile publice atunci când se elaborează acte normative sau de alt gen, care vizează aspecte legate de exercitarea profesiei de psiholog.

Articolul 24. Membrii Colegiului Național

(1) Poate deveni membru al Colegiului Național orice psiholog din Republica Moldova.

(2) Calitatea de membru al Colegiului Național este consemnată.

(3) Membrii Colegiului Național participă la activitatea acestuia pe principii de egalitate și în conformitate cu bunele principii ale democrației.

(4) Candidatura viitorului membru al Colegiului Național, precum și retragerea din rândurile sale, este discutată la ședința Biroului Executiv. Decizia de acceptare sau de retragere a membrului va fi adusă ulterior la cunoștința acestuia.

(5) Fiecare membru al Colegiului Național achită anual cotizația de membru , în mărimea stabilită de către Congres.

(6) Membrii Colegiului Național au următoarele drepturi:

a) să participe la activitatea Colegiului Național;

b) să aleagă și să fie ales în orice funcție eligibilă al Colegiului Național;

c) să solicite și să obțină informații legate de activitatea Colegiului Național, inclusiv a filialelor acestuia;

d) să solicite și să primească orice informație cu privire la statutul lor profesional ori calitatea de membru al Colegiului Național;

e) să fie înregistrați în Registrul psihologilor din Republica Moldova;

f) să se retragă din Colegiul Național, prezentând sau nu motivele respective.

(7) Membrii Colegiului Național au următoarele obligații:

a) să respecte prevederile prezentei legi, regulamentele interne ale Colegiului Național, hotărârile Congresului, Biroului Executiv, Președintelui;

b) să achite cotizația de membru în termenii stabiliți;

c) să îndeplinească cu bună credință responsabilitățile în organele și funcțiile în care a fost ales.

(8) Membrul care nu participă la activitatea Colegiului Național, întrerupând din proprie inițiativă legătura cu Colegiul Național, precum și acei membri care încalcă prevederile prezentei legi și a regulamentelor interne ale Colegiului Național, nu achită cotizația de membru în termenul stabilit de Congres pe parcursul a doi ani, pot fi excluși din rândul membrilor Colegiului Național prin decizia Congresului.

Articolul 25. Structura organizatorică a Colegiului Național

(1) În structura organizatorică al Colegiului Național intră următoarele organe:

a) Congresul;

b) Biroul Executiv;

c) Președintele;

d) Comisia de cenzori.

(2) Mandatul tuturor organelor alese de Colegiul Național este de 4 ani.

Articolul 26. Congresul Colegiului Național

(1) Congresul Colegiului Național este organul suprem de conducere, care se convoacă periodic în ședințe ordinare, precum și în ședințe extraordinare.

(2) Congresul este constituit din președinții de filiale teritoriale, reprezentanți ai psihologilor din filialele teritoriale conform cotei de reprezentare (un reprezentant pentru fiecare 10 membri înregistrați și activi în filiala respectivă), câte un reprezentant delegat din partea universităților care organizează programe de studii în psihologie și câte un reprezentant la nivel de secretar de stat din partea Ministerului Sănătății, Ministerului Educației și Cercetării, Ministerului Muncii și Protecției Sociale și prezidat de președintele Colegiului Național.

(3) Desemnarea reprezentanților psihologilor din filialele teritoriale se va face prin vot secret, în cadrul alegerilor organizate la nivelul fiecărei filiale teritoriale, aleși cu vot majoritar din rândul psihologilor specialiști sau principali. Mandatul are caracter personal și nu poate fi transmis către o altă persoană.

(4) Congresul are următoarele competențe:

a) aprobă Statutul, Regulamentul de organizare și funcționare internă al Colegiului Național, Codul deontologic al psihologului, Codul de procedură disciplinară;

b) aprobă Regulamentul de organizare și desfășurare a alegerilor organelor de conducere;

c) alege și revocă Președintele, membrii Biroului Executiv, comisia de cenzori;

d) aprobă rapoartele de activitate ale Biroului executiv;

e) aprobă Strategia de dezvoltare a Colegiului Național;

f) stabilește mărimea cotizației de membru;

g) adoptă însemnele Colegiului Național;

h) aprobă bugetul de venituri și cheltuieli ale Colegiului Național;

i) emite acte administrative de îndrumare și acte normative cu caracter normativ, care se publică în Monitorul oficial al Republicii Moldova;

j) adoptă declarații și documente de poziții cu privire la problemele de interes pentru profesia de psiholog și pentru organizarea exercitării profesiei de psiholog în Republica Moldova;

k) aprobă tranzacțiile de proporții ale Colegiului Național.

(5) Ședințele ordinare ale Congresului se convoacă atunci când o cer interesele Colegiului Național, dar nu mai rar de o dată în an. Convocarea Congresului se face de către Biroul executiv, Președintele Colegiului Național, comisia de cenzori sau la inițiativa a cel puțin 1/3 din membrii Colegiului Național.

(6) Ședința ordinară a Congresului se convoacă cu cel puțin 30 zile înainte de data desfășurării Congresului. Ședința extraordinară se convoacă cu cel puțin 5 zile înainte de data desfășurării Congresului. Anunțul privind convocarea Congresului trebuie să conțină ordinea de zi, locul, data și ora ședinței. Despre convocarea organului suprem se va comunica fiecărui membru în parte sau prin alte metode de informare.

(7) Congresul este deliberativ numai în cazul dacă participă mai mult de jumătate din membrii săi. Fiecare membru deține un singur vot. Deciziile se adoptă prin votul majorității simple a celor prezenți. Ședința Congresului la care se decide reorganizarea Colegiului Național este deliberativă dacă la ea participă cel puțin 2/3 din membri. Hotărârea cu privire la reorganizarea Colegiului Național se ia cu cel puțin 2/3 din voturi din numărul membrilor prezenți la Congres.

(8) Dacă Congresul nu este considerat deliberativ, în termen de cel mult o lună, organul abilitat convoacă repetat ședința Congresului cu aceeași ordine de zi. Ședința convocată repetat va fi deliberativă cu participarea celor prezenți.

Articolul 27. Comisiile speciale ale Colegiului Național

(1) În cadrul Colegiului Național se pot înființa și funcționa următoarele comisii speciale:

- a) Comisia de etică și deontologie;
- b) Comisia de metodologie;
- c) Comisii de specialitate, pentru fiecare domeniu de specializare.

(2) Membrii comisiilor sunt aprobați de către Congres, dintre psihologii care au depus o candidatură în acest sens și îndeplinesc următoarele condiții cumulative:

- a) au treapta de psiholog principal;
- b) au o vechime neîntreruptă în specialitatea respectivă de cel puțin 5 ani anteriori depunerii candidaturii;
- c) sunt recunoscuți de comunitatea profesională ca având o conduită profesională ireproșabilă.

(3) Comisia de etică și deontologie urmărește respectarea Codul deontologic al psihologului, analizează abaterile de la prevederile acestuia și aplică sancțiuni conform prevederilor legale. Deciziile comisiei de etică și deontologie rămase definitive au caracter obligatoriu.

(4) Comisia de metodologie desfășoară analize specifice în vederea avizării metodelor și tehnicilor de evaluare și asistență psihologică, precum și a programelor de formare profesională în psihologie.

(5) Comisiile de specialitate sunt structuri cu caracter profesional, autonome decizional, care desfășoară proceduri de analiză profesională specializată, pentru una sau mai multe specializări indicate la art. 10 alin 4;

(6) Alegerea membrilor comisiilor speciale și activitatea comisiilor speciale se desfășoară în baza Regulamentului de organizare și funcționare internă al Colegiului Național.

Articolul 28. Biroul Executiv al Colegiului Național

(1) Biroul Executiv este ales de către Congres pe un mandat de 4 ani. Ședințele Biroului Executiv se convoacă la necesitate, dar nu mai rar de o dată în trimestru și sunt deliberative, dacă sunt prezenți 2/3 din membri. Deciziile se adoptă cu majoritatea simplă de voturi. La cererea unui membru al Biroului Executiv, președintele este obligat să convoace în termen de 5 zile ședința extraordinară a acestuia. În cazul în care președintele refuză sau nu convoacă ședința extraordinară a Biroului Executiv, membrul Biroului Executiv care a solicitat convocarea ședinței extraordinare este în drept să convoace ședința extraordinară fără acordul președintelui.

(2) Biroul Executiv este format din 9 membrii, dintre care 6 reprezentanți ai filialelor teritoriale, 2 reprezentant din partea universităților care organizează programe de studii în psihologie, 1 reprezentant al ministerelor reprezentate în Congres.

(3) Membrii Biroului Executiv din rândul reprezentanților filialelor teritoriale și cei din partea universităților sunt aleși dintre psihologii care au fost propuși de către Congres și îndeplinesc următoarele condiții cumulative:

- a) au treapta de psiholog principal;
- b) au o vechime în muncă de cel puțin 7 ani și o activitate notorie în domeniul psihologiei;
- e) se bucură de o reputație ireproșabilă;
- f) cunosc limba română.

(4) Membrul Biroului Executiv din rândul reprezentanților ministerelor este delegat de Guvern.

(5) Biroul Executiv are următoarele competențe:

- a) elaborează Strategia dezvoltării și trasează direcțiile principale ale activității Colegiului Național, prezentându-le pentru aprobare Congresului;
- b) asigură îndeplinirea deciziilor Congresului și prezintă rapoarte Congresului privind activitatea Colegiului Național;

- c) supraveghează activitatea Colegiului Național;
- d) elaborează și supune spre avizare Congresului proiectul bugetului de venituri și cheltuieli;
- e) aprobă regulamente, instrucțiuni și proceduri de uz intern ale Colegiului Național;
- f) acordă sprijin în identificarea fondurilor Colegiului Național;
- g) aprobă acordarea atestatului de liberă practică;
- h) aprobă înființarea și încetarea unei forme de organizare a dreptului de liberă practică;
- i) convoacă și coordonează activitatea comisiilor speciale;
- j) gestionează Registrul unic al psihologilor;
- k) decide asupra tuturor chestiunilor care nu constituie competența exclusivă a altor organe ale Colegiului Național.

(6) Calitatea de membru al Biroului executiv încetează în următoarele condiții:

- a) în caz de deces,
- b) în caz de demisie,
- c) în caz de revocare prin decizia Congresului.

(7) În cazul situațiilor prevăzute în art. 28, alin (6), când locul în Biroul executiv a rămas vacant, Congresul urmează, în termen de 60 zile, să desemneze un alt membru, care va exercita mandatul de membru al Biroului executiv pe perioada de activitate a Biroului executiv ales inițial.

Articolul 29. Președintele Colegiului Național

(1) Colegiul Național este administrat de către președinte, care este persoană fizică aleasă de către Congres pe un mandat de 4 ani, la propunerea membrilor

Colegiului Național. Funcția de președinte poate fi deținută de aceeași persoană pe perioadă de cel mult două mandate consecutive.

(2) Funcția de președinte al Colegiului Național poate fi deținută de persoana care corespunde următoarelor cerințe:

- a) este cetățean al Republicii Moldova;
- c) este psiholog principal;
- d) are o vechime în muncă de cel puțin 10 ani și o activitate notorie în domeniul psihologiei;
- e) are o reputație ireproșabilă;
- f) cunoaște limba română.

(3) Președintele Colegiului Național are următoarele atribuții:

- a) reprezintă Colegiul Național în relațiile cu autoritățile publice și terții din țară și din străinătate;
- b) prezidează ședințele Congresului Colegiului Național și al Biroului Executiv;
- c) gestionează activitatea Colegiului Național;
- d) execută hotărârile organelor de conducere și de control ale Colegiului Național;
- e) acordă sprijin filialelor teritoriale în relațiile acestora cu autoritățile centrale și locale;
- f) administrează mijloacele Colegiului Național, încheie tranzacții și semnează contracte, eliberează procure, deschide conturi bancare, semnează alte documente financiare;
- g) asigură publicarea raportului anual cu privire la activitatea Colegiului Național;
- h) aprobă statele de personal, angajează și concediază personalul, conform legislației muncii;

i) exercită alte atribuții prevăzute de lege.

(4) Pe perioada lipsei, indisponibilității președintelui Colegiului Național sau a vacanței funcției de președinte al Colegiului Național, atribuțiile acestuia sunt exercitate de către un membru al Biroului Executiv, desemnat de Biroul Executiv.

(5) Calitatea de președinte încetează în următoarele condiții:

a) în caz de deces,

b) în caz de demisie,

c) în caz de revocare prin decizia Congresului.

(6) În cazul situațiilor prevăzute la alin (5), când poziția de președinte a rămas vacantă, Congresul urmează, în termen de 60 zile, să aleagă președintele Colegiului Național.

Articolul 30. Comisia de cenzori

(1) Pentru exercitarea controlului asupra gestiunii Colegiului Național și a activității Președintelui, Congresul alege comisia de cenzori constituită din cel puțin trei membri pe un mandat de 4 ani, din rândul membrilor săi sau poate decide ca activitatea Colegiului Național să fie auditată anual de către un auditor extern.

(2) Nu pot fi membri ai comisiei de cenzori:

a) președintele și membrii Biroului Executiv;

b) soțul, afini și rudele Președintelui/membrilor Biroului Executiv până la gradul al IV-lea inclusiv;

c) persoana cu antecedente penale nestinse pentru infracțiuni contra patrimoniului, infracțiuni economice, infracțiuni săvârșite de persoane cu funcție de răspundere sau de persoane care gestionează organizații comerciale, comise cu intenție.

(3) Președintele este obligat să pună la dispoziția comisiei de cenzori toate documentele necesare pentru efectuarea controlului.

(4) Comisia de cenzori întocmește anual un raport cu privire la activitatea financiară a organizației și îl transmite Congresului.

(5) Comisia de cenzori sesizează Congresul sau un alt organ prevăzut de lege, dacă a constatat fapte care contravin legii și care au cauzat sau pot cauza prejudicii Colegiului Național.

Articolul 31. Finanțarea Colegiului Național

(1) Sursele de finanțare ale Colegiului Național se constituie din:

- a) cotizațiile de membru, stabilite prin decizia Congresului Colegiului Național;
- b) taxele-aprobate de către Colegiul Național pentru prestarea unor servicii;
- c) donații și sponsorizări de la persoane fizice și juridice;
- d) granturi;
- e) mijloace financiare obținute în urma desemnării procentuale;
- f) mijloace financiare obținute în urma drepturilor editoriale;
- g) încasări din vânzarea publicațiilor proprii;
- h) subvențiile de la bugetul de stat, potrivit reglementărilor prezentei legi și legii bugetare anuale;
- i) alte venituri legal obținute.

Articolul 32. Ziua profesională a psihologului

(1) Se instituie sărbătoarea profesională „Ziua psihologului din Republica Moldova”, care se va marca anual în data aprobării prezentei legi.

CAPITOLUL VI

RĂSPUNDEREA DISCIPLINARĂ

Articolul 33. Răspunderea disciplinară

(1) Încălcarea prevederilor prezentei legi, ale altor acte normative ce reglementează activitatea de psiholog, precum și încălcarea gravă a normelor Codului deontologic al psihologului constituie temei pentru atragerea la răspundere disciplinară a psihologului cu sau fără statut de membru al Colegiului Național.

(2) Sesizările referitoare la acțiunile psihologilor, precum și informația cu privire la abaterile disciplinare comise de psihologi în timpul exercitării atribuțiilor profesionale, se examinează de către Comisia de etică și deontologie. În cazul existenței unor temeiuri suficiente, comisia dispune efectuarea unui control. Controlul se efectuează de către membrii comisiei.

(3) Comisia de etică și deontologie solicită psihologului căruia i-a fost intentată procedura disciplinară explicații în scris, acte și alte materiale necesare pentru aprobarea unei decizii obiective.

(4) În cazul în care se adevăresc unele abateri comise de psiholog, președintele Comisiei de etică și deontologie prezintă spre examinare Biroului Executiv materialele despre psihologul în cauză.

(5) Comisia de etică și deontologie examinează materialele privind abaterile disciplinare ale membrilor.

(6) Comisia de etică și deontologie adoptă una din următoarele decizii:

- a) privind aplicarea sancțiunii disciplinare;
- b) privind efectuarea unui control suplimentar;
- c) privind lipsa încălcărilor în acțiunile psihologului;
- d) privind încetarea procedurii, în cazurile stabilite de prezenta lege.

(8) Psihologul cărui i s-a intentat o procedură disciplinară este în drept să asiste la examinarea chestiunii privind atragerea lui la răspundere disciplinară și să dea explicații.

Articolul 34. Sancțiuni disciplinare

(1) Pentru comiterea abaterilor disciplinare, psihologului/psihoterapeutului îi pot fi aplicate următoarele sancțiuni disciplinare:

- a) avertizarea;
- b) mustrarea;
- c) suspendarea activității de psiholog/psihoterapeut pe o perioadă determinată de la 1 la 12 luni;
- d) încetarea activității de liberă practică în una sau mai multe specialități.

(2) La sancțiunile prevăzute în alin.(1) se poate prevedea, după caz, obligarea de a efectua anumite cursuri de formare profesională și/sau supervizare.

(3) La aplicarea sancțiunii disciplinare se ține cont de gravitatea abaterii, de circumstanțele în care a fost comisă, de activitatea și comportamentul psihologului.

(4). Decizia de sancționare disciplinară poate fi atacată în instanța de judecată, în conformitate cu prevederile Codului administrativ, fără respectarea procedurii prealabile.

CAPITOLUL VII DISPOZIȚII FINALE

Articolul 35. Dispoziții finale

(1) Prezenta lege intră în vigoare în termen de 12 luni de la data publicării în Monitorul Oficial

(2) În termen de 6 luni de la data publicării prezentei legi, Guvernul:

a) va prezenta propuneri Parlamentului privind aducerea actelor normative în concordanță cu prezenta lege;

b) va asigura instituirea Colegiului Național al Psihologilor din Moldova;

c) la constituirea organelor de conducere și a comisiilor speciale în cadrul primului Congres al Colegiului Național se va face derogare de la prevederile art. 27 aliniat (2) lit. a), art. 28 aliniat (3) lit. a), art. 29 aliniat (2) lit. c).

(3) În termen de 6 luni de la instituire Colegiului Național va elabora și aproba actele normative necesare punerii în aplicare a prevederilor prezentei legi.

(4) În termen de 12 luni de la data publicării prezentei legi, Guvernul va aduce actele sale normative în concordanță cu prezenta lege.

PREȘEDINTELE PARLAMENTULUI

NOTĂ DE FUNDAMENTARE

la proiectul Legii cu privire la exercitarea profesiei de psiholog

1. Denumirea sau numele autorului și, după caz, a/al participanților la elaborarea proiectului actului normativ

Proiectul Legii cu privire la exercitarea profesiei de psiholog a fost elaborat de deputata în Parlamentul Republicii Moldova, **Liliana Grosu**, cu participarea experților naționali, dna Daniela Sîmboteanu și dna Virginia Rusnac. În procesul de elaborare au avut loc consultări publice cu reprezentanții comunității psihologilor, societății civile și a mediului academic.

2. Condițiile ce au impus elaborarea proiectului actului normativ

2.1. Temeiul legal sau, după caz, sursa proiectului actului normativ

În condițiile art.73 din Constituția Republicii Moldova și art.47 din Regulamentul Parlamentului, este elaborat proiectul de lege în cauză, ținând cont de practica internațională privind reglementarea activității de psiholog, precum și de recomandările experților, reflectate în rapoarte de studii, care evidențiază creării unui cadru legal național, care să asigure standarde de calitate în acordarea serviciilor de asistență psihologică

2.2. Descrierea situației actuale și a problemelor care impun intervenția, inclusiv a cadrului normativ aplicabil și a deficiențelor/lacunelor normative

În iunie 2023 Comisia Europeană a adoptat *"Comunicarea către Parlamentul European, Consiliu, Comitetul economic și social european și Comitetul regiunilor privind o abordare cuprinzătoare cu privire la sănătatea mintală"*¹. Documentul se bazează pe trei principii directe care trebuie să se aplice fiecărui cetățean al UE: (i) să le asigure accesul la o prevenire adecvată și eficace, (ii) să le asigure accesul la asistență pentru îngrijirea sănătății mintale și tratament de înaltă calitate și la prețuri accesibile și (iii) să le permită să se reintegreze în societate după recuperare. Inițiativa dată sprijină statele membre în eforturile lor de a atinge obiectivele Organizației Mondiale a Sănătății (OMS) privind bolile netransmisibile până în 2025² și obiectivele de dezvoltare durabilă (ODD)³ până în 2030, inclusiv în ceea ce privește sănătatea mintală.

Pe 16 mai 2024, Parlamentul Republicii Moldova a votat *Legea privind sănătatea și bunăstarea mintală (114/2024)*. Deși în legea vizată se menționează despre activitatea psihologului în cadrul echipelor multidisciplinare de sănătate mintală, legea 114//2024 nu reglementează activitatea psihologilor. Or, se impune adoptarea unei legi distincte care va pune în practică principiile și recomandările din documentele internaționale.

Prezentul proiect este elaborat în scopul reglementării profesiei de psiholog, eliminării inconsistențelor existente și asigurării calității și eficienței domeniului de asistență psihologică. Actual, circa 1000 psihologi sunt încadrați în diverse instituții din sectorul public, în domeniile de educație, sănătate, asistență socială, ordine publică, justiție. Activitatea psihologilor de liberă practică ia amploare, însă nu se cunoaște numărul specialiștilor, iar statul nu are nici o pârghie pentru a asigura respectarea standardelor de calitate și a principiilor deontologice în activitatea acestora.

¹ <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/RO/TXT/?uri=CELEX%3A52022DC0230>

² <https://www.who.int/teams/noncommunicable-diseases/on-the-road-to-2025>

³ Ținta ODD 3.4 | Bolile netransmisibile și sănătatea mintală: reducerea cu o treime, până în 2030, a mortalității premature cauzate de bolile netransmisibile prin prevenire și tratament și promovarea sănătății mintale și bunăstării.

Totodată, conștientizarea problemelor de sănătate mintală, stresul cotidian și alte provocări emoționale au crescut nevoia populației pentru servicii de consiliere psihologică și psihoterapie. În acest context, este esențial să avem un cadru legal clar și cuprinzător care să reglementeze activitatea psihologilor, să asigure standarde de calitate și să protejeze atât profesioniștii, cât și beneficiarii serviciilor psihologice. Pe măsură ce accentul global pe sănătatea mintală crește, sporește și cererea în intervenții psihologice și servicii de sănătate pentru prevenirea și gestionarea problemelor de sănătate mintală (Organizația Mondială a Sănătății, 2021). Crizele sociale tot mai frecvente, cum ar fi pandemia de COVID-19, criza regională umanitară, declanșată de războiul în Ucraina au demonstrat o dată în plus că serviciile de sănătate mintală, inclusiv de asistență psihologică, sunt esențiale pentru a construi societăți reziliente, capabile să se adapteze la condițiile noi de viață.

La nivel internațional există o tendință vădită de a reglementa activitatea psihologului prin lege, iar 97% din țările europene au reglementat profesia de psiholog.

La nivel european activitatea privind reglementarea profesiei de psiholog, dezvoltarea profesională a specialiștilor, problemele de etică a profesiei de psiholog este realizată de către Federația Europeană a Asociațiilor Psihologilor (EFPA) fondată în 1981. Membru EFPA poate deveni doar o asociație națională, care, de obicei, reprezintă autoritatea ce reglementează regulile și standardele de practicare a profesiei de psiholog la nivel național. În Republica Moldova nu există o astfel de asociație, iar comunitatea psihologilor de mai multe ori și-a exprimat voința de a se reuni într-o societate profesionistă.

În acest context, prezintă o importanță deosebită ca asistența psihologică să fie însoțită de un cadru normativ ce ar proteja eficient titlurile și garanțiile aferente activității profesionale ale psihologilor. În primul rând, o reglementare clară și concretă a aspectelor juridice legate de licența de psiholog vine întru protejarea publicului de practicieni incompetenți sau cu probleme de etică (Schaffer et al., 2013). Reglementarea calificărilor și domeniului de practică ale unui furnizor de servicii psihologice, împreună cu o definiție legală expresă a ceea ce reprezintă un furnizor de servicii psihologice, dar și adoptarea unui Cod de etică pot asigura o înțelegere mai clară de către beneficiarii serviciilor psihologice a naturii și standardelor serviciilor psihologice. (Comisia Europeană, 2016).

Desfășurarea corectă și etică a activității în domeniul psihologiei impune necesitatea adoptării și în Republica Moldova a unui act normativ, ce ar reglementa exercitarea profesiei de psiholog, oferindu-le atât practicienilor în domeniu, cât și beneficiarilor serviciilor psihologice previzibilitate și certitudine. În această ordine de idei, odată cu obținerea de Republica Moldova a statutului de stat candidat de aderare la Uniunea Europeană, este necesar a se remarca necesitatea care se va ivi în viitorul apropiat de a racorda prevederile legislației interne la cadrul normativ comunitar, inclusiv prin prisma reglementărilor aferente acordării serviciilor calitative către populație, nefiind o excepție și serviciile psihologice.

Lipsa unui act normativ care ar reglementa activitatea psihologului în Republica Moldova, în mod special a psihologului de liberă practică, creează premisele pentru apariția unor situații care compromit profesia de psiholog, spre exemplu în cazul în care nu sunt respectate anumite standarde minime de calitate și norme etice agreate la nivel internațional. Totodată, lacunele în reglementarea profesiei creează, și vor crea în continuare, așteptări eronate în rândul populației cu privire la serviciile psihologice, pe fundalul unei culturii psihologice joase a societății per ansamblu, existente la moment.

3. Obiectivele urmărite și soluțiile propuse

3.1. Principalele prevederi ale proiectului și evidențierea elementelor noi

Proiectul Legii cu privire la exercitarea profesiei de psiholog este un act juridic normativ nou cu competență de reglementare primară și originară care este compus din 8 capitole și 35 articole.

Astfel, proiectul de Lege reglementează principiile, condițiile organizatorice și formele exercitării profesiei de psiholog, cerințele față de persoana care dorește să exercite profesia de psiholog, drepturile, obligațiile și responsabilitățile generale pentru exercitarea profesiei de psiholog, precum și înființarea, modul de organizare și funcționare a Colegiului Național al Psihologilor din Republica Moldova.

De asemenea, documentul explică și noțiuni de bază în domeniul psihologiei precum: asistență psihologică, servicii de asistență psihologică, psihoterapie, supervizare, psiholog de liberă practică, raport de evaluare psihologică ș.a., în acest mod asigurând o abordare comună în domeniu.

Dreptul la asistență psihologică garantată de stat

Proiectul de Lege prevede că persoanele fizice sunt în drept să beneficieze de asistență psihologică garantată de stat, iar statul garantează asistență psihologică pentru: copiii cu probleme de incluziune școlară și a celor în situație de risc; tinerii de 10-24 ani cu scopul integrării sociale a acestora; copii și adulți beneficiari ai serviciilor sociale, medicale, comunitare; copii și adulți victime ale infracțiunilor; sinistrații și victimele în situații excepționale.

În acest context asistența psihologică garantată de stat poate fi asigurată prin prestarea asistenței psihologice în cadrul serviciilor publice, subcontractarea serviciilor de asistență psihologică de la prestatorii de servicii psihologice privați în regim salarial sau cu drept de liberă practică.

Autoritățile publice centrale și locale în corespundere cu funcțiile și domeniile de activitate exercită atribuții în domeniul reglementării profesiei de psiholog în sectoarele corespunzătoare: asigură și monitorizează implementarea documentelor de politici din domeniul psihologiei; asigură, prin intermediul structurilor specializate, procesul de asistență psihologică garantată de stat beneficiarilor; asigură procesul de instruire continuă a psihologilor din cadrul structurilor subordonate.

Exercitarea profesiei de psiholog

Proiectul de Lege stipulează condițiile care sunt indispensabile pentru exercitarea profesiei de psiholog. Sunt clar stabilite genurile de asistență psihologică în care poate activa psihologul: evaluarea și diagnosticul psihologic; intervenția cu indivizi și grupuri, care include: psihoterapie, consiliere psihologică, intervenție psihologică în criză și psihoprofilaxie; orientare și ghidare în carieră, consiliere vocațională; activități de dezvoltare și formare, inclusiv activitate didactică; activități de intervizare și supervizare profesională; cercetare; expertiză psihologică judiciară. Ulterior este descris modul de exercitare a profesiei de psiholog: aceasta poate fi desfășurată atât în sistemul public, în care psihologii au, după caz, statut de funcționar public, de funcționar public cu statut special, cadru didactic și alte funcții, și activează în baza prevederilor legilor speciale, regulamentelor sau statutelor instituțiilor respective și a prezentei legi; cât și în sistemul privat, în regim salarial sau în sistemul privat, cu drept de liberă practică. De menționat, că se poate exercita profesia de psiholog concomitent în sectorul public, precum și în sectorul privat în regim salarial și liberă practică, în temeiul atestatului de liberă practică.

Pentru menținerea calificării și ridicarea nivelului de pregătire și de responsabilitate profesională, este prevăzut și sistemul de atestare a psihologilor. Acesta prevede o periodicitate de cel puțin 5 ani. Pentru psihologii din sistemul public atestarea se realizează în baza reglementărilor sectoriale, iar psihologii din sistemul privat se realizează de către Colegiul Național al Psihologilor. Proiectul de Lege prevede specializările în psihologie și anume: evaluare și diagnostic, psihologie clinică, consiliere psihologică, psihoterapie, psihologia muncii și organizațională, psihologia transporturilor, psihologie educațională, consiliere școlară și vocațională, psihopedagogie specială, psihologie aplicată în domeniul apărării și securității

naționale, psihologie judiciară, alte domenii validate științific.

Pentru prima dată în proiectul de Lege sunt menționate treptele de specializare: psiholog practicant, psiholog specialist, psiholog principal, precum și condițiile pe care trebuie să le întrunească pentru fiecare treaptă.

Proiectul de Lege prevede și aspectul ce ține de dezvoltare profesională continuă, care se poate realiza prin programe de perfecționare, specializare și recalificare, este obligatorie pe parcursul întregii activități profesionale și servește temei pentru evaluare în vederea atestării psihologului. Pentru prima dată este menționată supervizarea, activitatea de formare profesională continuă specifică profesiei de psiholog. În cadrul formării profesionale continue a psihologilor funcționează un sistem de credite specifice profesiei de psiholog, iar pe baza cumulării acestora se poate atesta dobândirea de competențe profesionale noi. Furnizorii de formare profesională continuă în domeniul psihologiei sunt înregistrați în Registrul furnizorilor de formare profesională pentru psihologi.

Câte un articol separat este destinat drepturilor și obligațiilor psihologului, și drepturilor beneficiarilor, precum și activităților incompatibile cu profesia de psiholog.

Proiectul de Lege prevede o formă de cartografiere a psihologilor - Registrul unic al psihologilor, care este o resursă informațională specializată, care asigură evidența sistematizată a datelor privind psihologii care prestează servicii de asistență psihologică și psihoterapeutică. În cadrul sistemului public, sistemului privat, precum și a psihologilor cu drept de liberă practică.

Activitatea psihologului de liberă practică

Proiectul de Lege prevede reglementări privind activitatea de liberă practică. În acest sens sunt prevăzute aspecte privind dobândirea, suspendarea și încetarea dreptului de liberă practică. Astfel, dreptul de liberă practică implică exercitarea activităților conforme genurilor de asistență psihologică și asumarea deplină a răspunderii pentru calitatea actului profesional în raport cu beneficiarii serviciilor de asistență psihologică. Dreptul de a exercita profesia de psiholog de liberă practică se dobândește prin acordarea atestatului de liberă practică de către Colegiul Național al Psihologilor.

Proiectul de Lege prevede și formele de organizare a profesiei de psiholog de liberă practică: cabinet individual, cabinet asociat, societate profesională de psihologie. De evidențiat este că psihologul de liberă practică poate fi fondator al unei sau mai multor forme de organizare a serviciilor asistenței psihologice. Totodată, fiecare formă de organizare a profesiei de psiholog de liberă practică furnizează servicii în strictă conformitate cu atestatul de liberă practică al psihologului sau, respectiv al psihologului care își desfășoară activitatea în cadrul cabinetului asociat sau a societății profesionale de psihologie.

Organizarea și funcționarea Colegiului Național al psihologilor din Republica Moldova

Conform documentului, Colegiul Național al psihologilor este autoritatea competentă în reglementarea, autorizarea, controlul și supravegherea exercitării profesiei de psiholog la cele mai înalte standarde și cerințe profesionale. Colegiul Național al psihologilor din Republica Moldova reprezintă, promovează și apără drepturile și interesele profesiei de psiholog, prestigiul acesteia pe plan național și internațional.

Se preconizează ca Colegiul Național al psihologilor din Republica Moldova să aibă personalitate juridică, să se organizeze și să funcționeze ca instituție de drept publică, ca asociație profesională, apolitică, autonomă și independentă, cu patrimoniu și buget propriu. Structura organizatorică a Colegiului Național cuprinde: Congresul, Biroul Executiv, Președintele, Cenzorul, care au un mandat de 4 ani. Pentru fiecare structură organizatorică în parte actul legislativ prevede stipulări separate privind organizarea activității. De asemenea, sunt relatate condițiile de obținere a calității de membru al Colegiului Național, drepturile și obligațiile acestuia.

Proiectul de Lege prevede atribuțiile Colegiului Național al psihologilor din Republica Moldova (aprobă Codul de deontologie al psihologilor, aprobă standardele de

calitate a serviciilor de asistență psihologică, aprobă standardele generale privind atestarea psihologilor, aprobă procedura de atestare, acreditare și certificare a psihologilor cu drept de liberă practică, aprobă competențele profesionale pe specializări și pe treptele de specializare, atestă, suspendă și retrage dreptul de liberă practică al psihologilor, stabilește condițiile de organizare și funcționare a formelor de exercitare a profesiei de psiholog de liberă practică, duce evidența cabinetelor individuale, cabinetelor asociate și ale societăților profesionale de psihologie, gestionează Registrul unic al psihologilor, aprobă norme de validare a metodelor și tehnicilor de evaluare și asistență psihologică, eliberează avizul pentru metodele și tehnicile de evaluare și asistență psihologică validate în R. Moldova, etc.), precum și activitățile acestuia (activități științifice și de instruire, diseminarea informațiilor prin orice forme neinterzise de lege, solicitarea și gestionarea mijloacelor financiare și materiale, din țară sau de peste hotare, inclusiv fonduri publice, finanțarea de programe, în țară și în străinătate, prin acordarea de granturi, burse, ajutoare materiale și financiare, reprezentarea intereselor legitime ale membrilor săi, psihologilor și, în condițiile legii în fața autorităților publice, etc)

Se prevede ca Colegiul Național al psihologilor din Republica Moldova să fie consultat de către autoritățile publice atunci când se elaborează acte normative sau de alt gen, care vizează aspecte legate de exercitarea profesiei de psiholog și psihoterapeut.

Finanțarea Colegiului Național al psihologilor din Republica Moldova este din bugetul de stat în limita alocațiilor bugetare aprobate prin legea bugetară anuală și din alte surse financiare (cotizațiile de membru, stabilite prin decizia Congresului Colegiului Național; taxele aprobate de către Colegiul Național pentru prestarea unor servicii; donații și sponsorizări de la persoane fizice și juridice; granturi etc.)

Răspunderea disciplinară

Un capitol separat al proiectului de Lege este dedicat răspunderii disciplinare și sancțiunilor. Astfel, încălcarea prevederilor prezentei legi, ale altor acte normative ce reglementează activitatea de psiholog, precum și încălcarea gravă a normelor Codului deontologic al psihologului constituie temei pentru atragerea la răspundere disciplinară a psihologului/psihoterapeutului cu sau fără statut de membru al Colegiului Național. Un rol esențial în acest sens o are Comisia de etică și deontologie.

Documentul prevede instituirea sărbătorii profesionale „Ziua psihologului din Republica Moldova”, care se va marca anual la data aprobării prezentei legi.

3.2. Opțiunile alternative analizate și motivele pentru care acestea nu au fost luate în considerare

În cazul proiectului de lege cu privire la exercitarea profesiei de psiholog și elaborării acestuia nu au fost examinate oportunități alternative, deoarece nu sunt relevante.

4. Analiza impactului de reglementare

Reglementarea acordării asistenței psihologice are un impact semnificativ corespunzător asupra sistemului de sănătate mintală a populației și profesioniștilor din Republica Moldova. Legalizarea modului de acordare a serviciilor psihologice, în special, în cazul psihologilor cu drept de liberă practică are un impact direct pozitiv asupra accesibilității, eficienței și calității serviciilor.

Prin asigurarea unui cadru legal clar și sigur, se promovează un sistem de sănătate mintală modern, eficient și centrat pe nevoile beneficiarului. Normele juridice ce vizează exercitarea profesiei de psiholog ar putea avea un impact indirect profund și benefic asupra multor aspecte ale societății, economiei și sistemului de sănătate mintală. Aceste efecte indirecte contribuie la crearea unui sistem de sănătate mintală mai accesibil, eficient și echitabil, promovând în același timp standardele și practice internaționale în domeniu.

În concluzie, neadoptarea propunerilor de reglementare a exercitării profesiei de psiholog, ar spori riscul ca serviciile de asistență psihologică să nu respecte standardele de calitate și accesarea persoanelor fără pregătire profesională în domeniu.

4.1. Impactul asupra sectorului public

Reglementarea exercitării profesiei de psiholog poate aduce numeroase beneficii și îmbunătățiri sectorului public de sănătate mintală și protecție socială a categoriilor vulnerabile de populație.

Prin adoptarea reglementărilor privind furnizarea serviciilor de asistență psihologică, sistemul public va obține oportunități suplimentare de creare a serviciilor publice necesare pentru asistența și reabilitarea categoriilor vulnerabile:

- a) copiii cu probleme de incluziune școlară și a celor în situație de risc;
- b) tinerii de 10-24 ani cu scopul integrării sociale a acestora;
- c) copiii și adulții beneficiari ai serviciilor sociale, medicale, comunitare;
- d) copiii și adulții victime ale infracțiunilor;
- e) sinistrații și victimele în situații excepționale.

Un alt aspect necesar consolidării este activitatea de prevenire a problemelor de sănătate mintală în rândul întregii populații. Prevederile propuse vor avea un impact semnificativ asupra reducerii costurilor de reabilitare și reintegrare socială a persoanelor prin dezvoltarea serviciilor de asistență psihologică orientate spre anticiparea problemelor emoționale și de comportament.

În concluzie, reglementarea activității de psiholog are potențialul de a transforma pozitiv sectorul public de sănătate mintală, cu tendința de a fi mai accesibil, eficient, sigur și inovativ, în beneficiul tuturor persoanelor și al profesioniștilor din domeniu.

4.2. Impactul financiar și argumentarea costurilor estimative

Costul implementării proiectului Legii psihologului în condițiile cadrului legal existent este de **141,5 milioane lei** din care:

- Finanțarea funcției de psiholog pentru 991 posturi – 132,5 milioane lei
- Cheltuieli unice de creare a Colegiului Național al psihologilor – 2,4 mil. lei
- Cheltuieli operaționale ale Colegiului Național al psihologilor – 6,6 mil. lei (pentru un an)

Acest cost include costurile deja incluse în bugetul de stat pentru finanțarea funcțiilor de psiholog actual angajați.

Pentru crearea Colegiului Național al psihologilor din Republica Moldova se estimează cheltuieli unice, de o singură dată, și finanțarea cheltuielilor operaționale cu 22 de posturi în statele de personal.

La prognozarea posturilor de psiholog s-a reieșit din numărul necesar și existent de personal în sectorul public (educație, sănătate, afaceri interne, justiție, protecție socială). Totuși, numărul real necesar poate fi mai mare, reieșind din necesitățile populației și creșterea solicitării profesiei la nivel de societate.

Valoarea medie lunară pentru salarizarea unui psiholog din sectorul public variază de la 8,7 – 10,3 mii lei. Pentru a atrage cadre calificate în practicarea profesiei de psiholog în sectorul public și de a face această profesie atractivă se propune de majorat clasele de salarizare cu cel puțin trei clase. Această majorare, în condițiile normativ legale existente, poate crește cheltuielile sus menționate cu 6,8 milioane lei. În acest context cheltuielile totale se ridică la **148,3 milioane lei**.

Asupra proiectului de lege a fost întocmit un Raport de costificare a prevederilor proiectului de lege cu privire la exercitarea profesiei de psiholog, care este publicat la dosarul electronic al acestuia.

4.3. Impactul asupra sectorului privat

Proiectul de lege reglementează activitatea psihologilor din sectorul privat cu regim salarial și cu drept de liberă practică, ce este un aspect nou pentru legislația Republicii Moldova dar stric necesar și actual.

Prevederile proiectului vor motiva specialiștii în psihologie să inițieze și să dezvolte practici private conform cadrului legal propus.

În aceste condiții se va consolida sistemul de asistență psihologică pentru populație prin oferirea mai multor servicii pentru categorii de persoane ce se confruntă cu probleme specifice.

4.4. Impactul social

Reglementarea asistenței psihologice poate avea un impact social semnificativ, aducând numeroase beneficii comunității și îmbunătățind accesul la servicii, poate asigura acces echitabil la servicii pentru toate categoriile de populație, inclusiv pentru grupurile vulnerabile și marginalizate, cu resimțirea reducerii costurilor asociate serviciilor acordate, făcând asistența psihologică mai accesibilă pentru persoanele cu venituri reduse.

În concluzie, reglementarea activității psihologice poate aduce multiple beneficii sociale, îmbunătățind accesul la servicii, reducând inegalitățile, consolidând relația beneficiar-psiholog și contribuind la sănătatea publică și bunăstarea generală a comunității. Aceste beneficii fac ca activitatea psihologului să fie o componentă esențială în sistemul de protecție socială al populației.

4.4.1. Impactul asupra datelor cu caracter personal

Gestionarea și protejarea datelor cu caracter personal într-un mod responsabil și conform reglementărilor privind protecția datelor este proprie și domeniului de exercitare a profesiei de psiholog. Astfel, este inerent să se asigure protecția acestor date împotriva accesului neautorizat sau a utilizării neadecvate. Implementarea procedurilor de securitate adecvate pentru protejarea datelor personale este esențială pentru a preveni scurgerile de date și încălcările de securitate cibernetică.

Obținerea consimțământului informat la furnizarea serviciilor de asistență psihologică trebuie să fie realizat prin prisma informării beneficiarului cu privire la modul în care vor fi colectate, stocate și utilizate datele lor personale în cadrul prestării serviciilor. Este necesar să se obțină consimțământul beneficiarului pentru prelucrarea datelor lor în conformitate cu reglementările privind protecția datelor cu caracter personal.

Astfel, prelucrarea datelor cu caracter personal în cadrul acordării asistenței psihologice, necesită o atenție deosebită în gestionarea și protejarea datelor cu caracter personal pentru a respecta drepturile beneficiarilor și pentru a asigura securitatea informațiilor sensibile de sănătate mintală.

4.4.2. Impactul asupra echității și egalității de gen

Un principiu al proiectului de lege este asigurarea egalității, echității și nondiscriminării.

Această abordare va contribui la consolidarea egalității de gen în raporturile dintre oameni.

4.5. Impactul asupra mediului
Nu este aplicabil.
4.6. Alte impacturi și informații relevante
5. Compatibilitatea proiectului actului normativ cu legislația UE
5.1. Măsuri normative necesare pentru transpunerea actelor juridice ale UE în legislația națională
Proiectul nu conține norme de armonizare a legislației naționale cu normele legislației europene.
5.2. Măsuri normative care urmăresc crearea cadrului juridic intern necesar pentru implementarea legislației UE
Adoptarea de către Parlament a noii legi privind protecția datelor cu caracter personal va constitui măsura normativă aplicată pentru cadrul juridic intern în contextul implementării legislației UE.
6. Modul de încorporare a actului în cadrul normativ existent
<p>Prezenta lege intră în vigoare în termen de 12 luni de la data publicării în Monitorul Oficial. Adoptarea prezentului proiect de Lege presupune modificarea mai multor acte normative. Astfel, Guvernul:</p> <ul style="list-style-type: none"> a) în termen de 6 luni de la data publicării prezentei legi, va prezenta propuneri Parlamentului privind aducerea actelor normative în concordanță cu prezenta lege; b) în termen de 12 luni de la data publicării prezentei legi, va aduce actele sale normative în concordanță cu prezenta lege; c) în termen de 6 luni de la data publicării prezentei legi, va asigura instituirea Colegiului Național al Psihologilor din Moldova; d) la constituirea organelor de conducere și a comisiilor speciale în cadrul primului Congres al Colegiului Național se va face derogare de la prevederile art. 27 aliniat (2) lit a); art. 28 aliniat (3) lit. a); art. 29 aliniat (2) lit. c). <p>Totodată, Colegiului Național al Psihologilor din Republica Moldova: în termen de 6 luni de la instituire, va elabora și aproba actele normative necesare punerii în aplicare a prevederilor prezentei legi.</p>
7. Măsurile necesare pentru implementarea prevederilor proiectului actului normativ
<p>Implementarea reglementării exercitării profesiei de psiholog în actele normative care vor elabora și cele supuse modificărilor, va fi urmată revizuirea tuturor actelor normative ce reglementează la momentul actual a activității psihologului din sectorul public în următoarele domenii: educație, sănătate, asistență socială, apărare și ordine publică, situații excepționale, etc. Ministerele responsabile vor revizui actele normative interne și le vor ajusta prevederilor legii cadru adoptate.</p> <p>O măsură necesară pentru implementarea prevederilor proiectului de lege este crearea Colegiului Național al Psihologilor din Republica Moldova., ca asociație profesională, apolitică, autonomă și independentă, menită să promoveze și să apere interesele profesiei.</p>
8. Avizarea și consultarea publică a proiectului:

Proiectul va fi examinat în condițiile avizării de către instituțiile publice în conformitate cu prevederile Legii nr.100/2017 cu privire la actele normative.

Comisia protecție socială, sănătate și familie, în scopul îmbunătățirii prevederilor proiectului de act normativ, va iniția audieri și consultări publice cu implicarea actorilor sistemului public și privat din domeniu, a mediului academic și a societății civile.

Deputat în Parlament

Liliana GROSU